

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 21 marca 2024 r.

ZP-KNPS.431.6.6.2024.HS

Pani
Justyna Smalec
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Zagrodnie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 22-23 i 25 stycznia 2024 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zagrodnie 177, 59-516 Zagrodno z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 22 stycznia 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 19 grudnia 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2024 r.

Jednostką kieruje Pani Justyna Smalec, która z dniem 11 sierpnia 2021 r. została zatrudniona na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagrodnie.

Pani Justyna Smalec ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 13 marca 2024 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagrodnie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewniania posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17) - do dnia 31.12.2023 r.,
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Gmina Zagrodno nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc

w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Brak mieszkania treningowego lub wspomagane oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Do dnia 31 października 2023 r. zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym było prowadzenie i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych, którego Gmina również nie realizowała.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 11 i 16a ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem (pkt 9),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich (pkt 11),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania specjalnych zasiłków celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja

i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Zagrodno nie prowadzi domów pomocy społecznej, rodzinnych domów pomocy i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są zgodnie z wnioskiem do właściwego typu domu.

Zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 2a, 3a i 3b ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (pkt 2a),
- opracowania i realizowania projektów socjalnych (pkt 3a),
- przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, które dotyczy:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagrodnie koordynował realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zagrodno (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Zagrodno zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak zapewnił Kierownik Ośrodka, osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództw, a także proponowana była nieodpłatna pomoc prawna świadczona w Starostwie Powiatowym w Złotoryi.

W kontrolowanym okresie Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy). Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka udzielano informacji na ww. temat, a pracownicy udostępniali druki.

Kierownik GOPS w Zagrodnie składał Radzie Gminy Zagrodno coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagrodnie w okresie objętym kontrolą nie realizował wypłaty świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”. W okresie objętym kontrolą nie udzielano bezpłatnej pomocy psychologicznej.

Kierownik GOPS w Zagrodnie spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada, co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownik socjalny zatrudniony w Ośrodku spełnia wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400,00 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywał pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w GOPS, realizujący pracę socjalną w środowisku lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą Ośrodka.

Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracownika socjalnego. W aktach personalnych pracownika socjalnego Ośrodka znajduje się stosowne pismo o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisany zakres czynności.

Rejon działania kontrolowanej Jednostki obejmuje obszar Gminy Zagrodno zamieszkały na dzień kontroli przez 4 946 mieszkańców, w tym 5 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zagrodnie, na dzień kontroli zatrudniony był 1 pracownik socjalny (1 etat) realizujący pracę socjalną.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagrodnie nie jest spełniony wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych.

W sprawach dotyczących zapewnienia miejsca tymczasowego schronienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (K.K.) przed wydaniem decyzji GOPS.2321.5022 z dnia 9.01.2023 r. i GOPS.931.5023.2023 z dnia 10.07.2023 r. przyznającej pomoc w formie tymczasowego schronienia nie zawarto ze Stroną kontraktu socjalnego.

Powyższe działanie jest niezgodne z art. 48a ust. 2 ustawy, który stanowi, że schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

2. W sprawie nr 1 (K.K.) brak jest dokumentu potwierdzającego odbiór decyzji nr GOPS.2321.5022 z dnia 9.01.2023 r.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.), zwanej dalej „k.p.a.” organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia (art. 46 § 1 k.p.a.).

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany.

Zgodnie z treścią art. 40 § 1 k.p.a. pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. Ponadto przepis art. 42 k.p.a. stanowi, że pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy albo na adres do korespondencji wskazany w bazie adresów elektronicznych (§ 1). Pisma mogą być doręczane również w lokalu organu administracji publicznej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej (§ 2). W przypadku doręczania pism osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub w lokalu organu administracji publicznej przez pracowników, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Ponadto zgodnie z treścią art. 110 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

3. W sprawie Nr 2 (J.P.) stwierdzono, że decyzja nr GOPS.224.5022.2022 z dnia 13.01.2023 r. została dostarczona Stronie dopiero w dniu 10.03.2023 r., a decyzję nr GOPS.575.5023.2023 z dnia 7.07.2023 r. dopiero w dniu 30.10.2023 r.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Zatem realizacja wnioskowanej pomocy winna być

poprzedzona wydaniem stosownej decyzji administracyjnej przyznającej Stronie świadczenie. Sporządzoną decyzję Ośrodek winien dostarczyć Stronie bezzwłocznie, gdyż zgodnie z art. 110 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej. Brak doręczenia decyzji Stronie nie wywiera żadnych skutków prawnych, w tym możliwości wniesienia odwołania. Dopiero jej doręczenie lub ogłoszenie stanowi wprowadzenie jej do obrotu prawnego.

W sprawach dotyczących przyznania i wypłacania zasiłków okresowych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 3 (Z.S.) w skierowanym do Strony zawiadomieniu o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy nie zawarto pouczenia o prawie do wniesienia ponaglenia. Tym samym niniejszy dokument nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 36 § 1 k.p.a. W świetle przywołanego przepisu prawa o każdym przypadku niezakończona sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawdzonej sprawie (I.L.O.) sytuacja rodzinna, dochodowa i majątkowa Strony ustalona została w oparciu o druk rodzinnego wywiadu środowiskowego część I, zamiast część VII.

Zgodnie z art. 107 ust. 1 ustawy rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się u osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz u osób, o których mowa w art. 103. Ponadto zgodnie z treścią ust. 1b w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 1a, wypełnia się odpowiednie części kwestionariusza wywiadu, które stanowią załącznik Nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 893). W przypadku ustalania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób lub rodzin, poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową,

a także klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad wypełnia część VII kwestionariusza wywiadu.

2. W skontrolowanej sprawie (1.L.O.) w skierowanym do Strony zawiadomieniu o przedłużeniu terminu do załatwienia sprawy nie zawarto pouczenia o prawie do wniesienia ponaglenia. Tym samym niniejszy dokument nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 36 § 1 k.p.a.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych w świetle przywołanego przepisu prawa o każdym przypadku niezakończona sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

3. W uzasadnieniu decyzji Nr GOPS.5012.400A.2023 z dnia 14.04.2023 r. przyznającej pomoc w formie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego powołano wniosek z dnia 20.02.2023 r., którego nie było w aktach sprawy. Niniejszą pomoc przyznano na podstawie wniosku z dnia 28.02.2023 r.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. uzasadnienie faktyczne i prawne, które winno być sformułowane ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nim danych, które znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (A.P.) w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej z dnia 6.07.2023 r. błędnie ustalono wysokość zasiłku stałego przysługującego za okres od 1.07.2023 r. do 31.07.2023 r.

W toku niniejszego postępowania ustalono, że w miesiącu czerwcu 2023 r. Stronie przyznano prawo do zasiłku pielęgnacyjnego od dnia 1.06.2023 r. w wysokości 215,84 zł, którego wypłaty, zgodnie z wpisem zawartym w wywiadzie środowiskowym dokonano w tym samym miesiącu. W świetle powyższych okoliczności dokonano zmiany uprzednio wydanej decyzji znak: GOPS.735.5010.2023 z dnia 16.05.2023 r. od dnia 1.07.2023 r. poprzez ustalenie prawa do zasiłku stałego, m.in. w miesiącu lipcu 2023 r. w wysokości

344,32 zł. Przy obliczaniu wysokości świadczenia od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej wynoszącego 776,00 zł odjęto dochód uzyskany przez Stronę w miesiącu poprzedzającym, tj. w miesiącu czerwcu w wysokości 431,68 zł (215,84 zł x 2) zamiast dochód w wysokości 215,84 zł, tj. dochód faktycznie osiągnięty przez Stronę, ustalony również w prawidłowej wysokości w rodzinnym wywiadzie środowiskowym. Tym samym ustalono, że w miesiącu lipcu 2023 r. przysługuje stronie zasiłek stały w wysokości 344,32 zł (776,00 zł – 431,68 zł), zamiast 560,16 zł (776,00 zł – 215,84 zł).

Zgodnie z treścią art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy, w brzmieniu obowiązującym do 31.12.2023 r., wysokość zasiłku stałego w przypadku osoby samotnie gospodarującej ustala się w wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 719 zł miesięcznie.

Za dochód zaś, w świetle art. 8 ust. 3 ustawy uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustaw nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: 1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; 3) kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

2. W skontrolowanych sprawach nr 2 (P.O.), 3 (K.B.), 4 (J.W.) oraz 5 (B.S.-W.) nie podjęto działań celem przeprowadzenia wywiadów środowiskowych część II u osób zobowiązanych do alimentacji.

Zgodnie z art. 107 ustawy o pomocy społecznej rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się u osób i rodziny korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz u osób, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej, tj. małżonka, zstępnych lub wstępnych.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (E.W.) w pouczeniu decyzji administracyjnej nr GOPS.1545D.5012.2023 z dnia 23.11.2023 r. nie zawarto informacji o możliwości zrzeczenia się przez Stronę prawa do wniesienia odwołania.

Zapis artykuł 107 § 1 pkt 7 k.p.a. wskazuje, że decyzja administracyjna winna zawierać pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania.

2. W sprawie nr 1 (E.W.) w podstawie prawnej decyzji administracyjnej nr GOPS.1545D.5012.2023 z dnia 23.11.2023 r. przyznającej zasiłek specjalny celowy powołano art. 17 ust. 1 pkt 5 oraz art. 39 ust. 1 i 2 dotyczący zasiłku celowego.

Art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

3. W sprawie nr 2 (K.K.) w podstawie prawnej decyzji administracyjnej nr GOPS.74.5023.2023 z dnia 30.01.2023 r. przyznającej zasiłek specjalny celowy powołano art. 39 ustawy dotyczący zasiłku celowego.

Art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

4. W sprawie nr 2 (K.K.) w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej nr GOPS.1621.5012.2023 z dnia 24.11.2023 r. przywołano, że przyznaje się zasiłek celowy, w sytuacji gdy faktycznie udzielono pomocy w formie specjalnego zasiłku celowego, na co wskazywała zgromadzona w sprawie dokumentacja, w tym wpis w planie

pomocy rodzinnego wywiadu środowiskowego, zatwierdzony przez Kierownika Ośrodka, podstawa prawna i uzasadnienie wydanej decyzji.

Art. 107 § k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

W sprawach dotyczących przyznania świadczeń z programu „Posiłek w szkole i w domu” dla osób dorosłych, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (R.M.) w podstawie prawnej decyzji administracyjnej nr GOPS.632.5017.2023 z dnia 19.04.2023 r. nie powołano Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M. P. z 2018 r., poz. 1007) oraz pełnych danych, m.in. nr Uchwały Rady Gminy Zagrodno. Powołano tylko tytuł Uchwały.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznawania zasiłków celowych specjalnych art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego, prawa procesowego oraz aktów prawa miejscowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

2. W sprawie nr 2 (J.Cz.), nr 3 (J.D.) oraz nr 5 (K.O.) w pouczeniu decyzji administracyjnych odpowiednio nr GOPS.1357.5017.2023 z dnia 9.10.2023 r., nr GOPS.1249.5017.2023

z dnia 9.10.2023 r. oraz nr GOPS.1464.5017.2023 z dnia 18.10.2023 r. nie zawarto informacji o możliwości zrzeczenia się przez Stronę prawa do wniesienia odwołania.

Artykuł 107 § 1 pkt 7 k.p.a. wskazuje, że decyzja administracyjna winna zawierać pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania.

3. W sprawie nr 2 (J.Cz.), decyzja administracyjna nr GOPS.1357.5017.2023 z dnia 9.10.2023 r. została odebrana przez Stronę bez wskazania daty odbioru.

Analogicznie jak w sprawie tymczasowego schronienia właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Ponadto zgodnie z treścią art. 110 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych i wspomaganych (do 31.10.2023 r. mieszkań chronionych).
2. Brak spełnienia wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych.
3. Brak zawarcia kontraktu socjalnego z osobą bezdomną przed wydaniem decyzji administracyjnej w zakresie udzielenia tymczasowego schronienia.
4. Brak pouczenia o prawie do wniesienia ponaglenia w zawiadomieniach informujących o niezafatwieniu sprawy w terminie.
5. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych.
6. Sporządzenie wywiadu środowiskowego na niewłaściwym druku w sprawie dotyczącej przyznania zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.
7. Błędne przyjęcie wysokości dochodu przy wyliczeniu wysokości zasiłku stałego.
8. Brak wywiadów środowiskowych część II u osób zobowiązanych do alimentacji.
9. Brak doręczenia decyzji administracyjnych oraz błędny sposób ich doręczenia.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: 30 września 2024 r.

2. Uregulować kwestię zatrudnienia pracowników socjalnych tak, aby Ośrodek zatrudniał w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Podstawa prawna: art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: do 30.09.2024 r.

3. Decyzje administracyjne w zakresie przyznania tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych wydawać po zawarciu z daną osobą kontraktu socjalnego.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. W zawiadomieniach o niezłażwieniu sprawy w terminie podawać przyczyny zwłoki, wskazywać nowy termin złażwienia sprawy oraz pouczać stronę o prawie do wniesienia ponaglenia.

Podstawa prawna: art. 36 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu.

Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie

powodowało niedomówień i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Winno odzwierciedlać i być zgodne z normami prawa powszechnie obowiązującego i normami prawa miejscowego. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na Stronę nałożone. W decyzjach dotyczących przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych wskazywać miejsce ich świadczenia oraz procentowy wskaźnik odpłatności. Uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Wskazywać w nim fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5, pkt 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Wywiady środowiskowe poprzedzające wydanie decyzji przyznającej zasiłek celowy z przeznaczeniem na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego sporządzać na części VII kwestionariusza wywiadu środowiskowego dotyczącej osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 1 i ust. 1b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) oraz załącznik Nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Ustalając wysokość zasiłku stałego za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej

finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, w związku z art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Przeprowadzać rodzinne wywiady środowiskowe część II u osób, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 103, art. 107 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Podstawa prawna: art. 39, art. 40 art. 42 § 2, art. 46 w związku z art. 110 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023, poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Zagrodno,
2. a/a.

KIEROWNIK WYDZIAŁU
Rodziny i Polityki Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Oleniacz
Zastępca Dyrektora
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej